

बाळ शिक्षा

२२५ नं०.

पुष्पोत्तम वि. गोडणादस त'व्याणी.

छपावी प्रसिद्ध कर्ता

पुष्पोत्तम, मंडाळाल. शेड.

अने

पु. मनसुष जमनादास. लावसार.

(आवृत्त १ वी १००० प्रत)

२५

અમદાવાદ—હિંદુસ્તાન
તથા
વડોદરા—ફોર્સિંગ પ્રેસમાં છાપ્યું.

પ્રરતાવના.

આ લઘુ પોથી સમજાના નાના બાળકોને ઉપયોગી થઈ પડે અને તેઓ નાનપણથીજ સુનીતિને માર્ગે દોરાય એ હેતુથી ખવામાં આવી છે. હાલના નાના બાળકો નાટક વગેરે નાનકડી ચોપડીઓવાંચવાની લતમાં પડે છે, તેના કરતાં જો આવી સુનીતિને રસને દોરનાર ચોપડીવાંચે તે આગળ ઘણો લાભ થાય.

પુસ્તક લખવાનો આ મારો પ્રથમ પ્રયાસ હોવાથી તેમાં કેટલાંક એક દોષ હશે એ દેખીતું જ છે. પરંતુ સુઝ વાંચનાર દોષ દર ગુજર કરી તેમાંની નીતિની વાતોપર ધ્યાન આપશે એવી આશા છે.
મુ. સાવલી. તા. મજકુર પ્રાં. વડોદરા. લી.

પુ. ગો. તથોળી.

વાઝશિક્ષા.

પાઠ ૧ લો જીહું ન બોલવા વિશે.

હે વિદ્યાર્થીઓ, તમે જોહું બાપજી મોઢાંમાંથી કરશો નહીં. અને તમે કોઈપણ વાત નજરે દીડી અથવા સાંભળી તેમાં વતી ઓછી કરીને કહેશો નહીં. કદાચ ખીનને સારી લાગે તો પણ જોટી વાત બનાવીને કહેતી નહિ. જે સાચું હોય તેજ કહેજો. અમથા જોટી કલ્પના કરીને લોકોને ભ્રમમાં ધાલશો નહિ. જે કોઈપણ વાત તમે ભૂલી ગયા હોય અને કોઈ તમને પુછે તો કહેવું કે હું ભૂલી ગયો છું; પણ જોટી વાત કહેશો નહિ. સાચું બોલનાર ઉપર પરમેશ્વર જેવી પ્રિતિ રાખે છે તેવી જીહું બોલનાર ઉપર રાખતો નથી. જ્યારે કોઈ સાથે તમે કોઈપણ કામ કરવાની કબજાત કરો તે આગળથી વીચાર કરીને કરજો. કારણ કે કયુલ કર્યા પછી જો તે કામ તમારાથી ન થયું તો લોકો તમને જીહું કહેશે. તેથી કરીને તમારા બોલવા ઉપર કોઈ વિશ્વાસ રાખશે નહિ જે લોકો કયુલત પ્રમાણે કામ કરે છે તે સાચું બોલે છે, તંની ઉપર સર્વ લોકો વિશ્વાસ રાખે છે, તમે કોઈને ગુન્હો કયો હોય અને તમે એમ ધારો કે એ ગુન્હો છુપાવવાને શુઢ બોલવાથી આપણને શુદ્ધિ દાયદો છે; તો પણ જીહું બોલશો નહિ જે સાચું હોય તેજ કહેજો. કારણ કે સાચું બોલવાની તમે જેનો ગુન્હો જોઈશો તે તમને ગુન્હાની માફી આપે અને કદિ શિક્ષા કરશે તો

તમને સાચા જાણીને ધણીજ ઘોડી કરશે માયા જાણીને સખળા
 લોકો તમારી ઊપર હેત સખશે, અને તમારો હરેક ખોલ સાચો માનશે;
 પણ જ્યે તે ગુન્હો તમે જુઠું બોલીને છુપાવશો તો તમે કદી એકાદ
 વખત શિક્ષાથી બચશો, પણ જુઠું બોલવાથી પરમેશ્વરનાજે ગુન્હેગાર થ
 શો અને એ ગુન્હા બદલ બગત કર્તા તમને જે શિક્ષા કરશે, તે ગુન્હો
 ચાની દેવાથી જે શિક્ષા થાત તેના કરતાં માથાથી થશે અને પાછળથી
 કદિ તમારો ગુન્હો માલુમ પડશે, તો ઉલટી અહીં પણ શિક્ષા
 થશે, માટે કોઈ દિવસ મસ્કરીમ્ પણ જુઠું બોલશો નહિ એનાથી
 બચ્યા આવા ગેર ફાયદા છે. માટે હું સત્ય કહું છું કે તમે કદિ પણ
 જુઠું બોલશો ના હે બાળકો ! જુઠું એ પ્રથમ એકડો છે. જેવી રીતે
 બધુતરમાં પહેલો એકડો લખાય છે. તેવી રીતે બધા દુરગુણોમા
 જુઠું એ એકડો છે, કારણ કે તેમાથી બધા દુરગુણ પેદા થાય છે
 એનો સંગ કરવાથી ચોરી લુચ્ચાઈ વગેરે દુરગુણો બરાબ છે, તેથી
 કરીને આપણે દુખી થઈએ છીએ, માટે કોઈએ જુઠું બોલવું નહિ

પાઠ ૨ જે ચોરી ન કરવાવિધે.

આજકો પાઠ તમે વાંચ્યો તે જુઠું ન બોલવું એ વિષે હતો. હવે
 આ પાઠમાં ચોરી કરવી નહિ એ વશે હું હુંકામાં કહું છું, તે ધ્યાન
 આપીને સાંભળો. કોઈ પણ માણસની વસ્તુ તેને પૂછ્યા શિવાય
 છાની મૂની બદલાવતથી લેવી તેનું નામ ચોરી કહેવાય છે. ચોરી કર-
 નો એક કામ છે એ પડે છે. આજકોના આગ બગીચામાંથી
 ફળ ફળ ચોરીએ, જોઈને કોઈને કોઈની પેન કે કસમ એ વસ્તુ મન
 થાય, વળી એક દિવસ કોઈને પાંચ પેસો ચોરવાનું મન થાય, એમ
 કરતાં કરતાં ચોરી ચોરી કરતાં લાખાય છે જે ચોરી કરે છે

મનમાં એમ ધારે છે કે આ મરતુ ઘોડી છે; માટે તે ચોરી થું; તો આપણને અહીં આ કોણ જીવે છે. એમ સમજે છે. હીક તેના ધારણ પ્રમાણે દાઢ તેને દેખતુ નથી પણ જે આ જગતનો બનાવનાર ધર્મવર છે તેની નજરનો કોઈથી ચુકાવાતીજ નથી, તો તે નકી જીવેજ છે. અને પછી એવા પાપી માણસ ઉપર કોઈની નજરથી નિહાળે છે. માટે ચોરી કરવાથી ધર્મવર નારાજ થાય છે. એમ મનમાં સમજીને પરમેશ્વરની બીક રાખતા જાઓ. અને એવી બનીતિમાં નાનપણથીજ ન પડાય તેને માટે સાવધ રહેતા જાઓ. તમે ચોરી કરતાં એક વખતે પકડાયા એટલે તમને તેની શિક્ષા થયાં વગર રહેનાર નથી. વળી બીજી વખતે તમે ચોરી નહિ કરી હોય તો પણ લોક તમને ચોર ધારશે; અને નિંદા કરશે. તથા તમારો વિશ્વાસ કોઈ રાખશે નહિ. માટે હે બાળકો! તમે નાનપણથીજ આવા દુર્ગુણથી દૂર રહેજો, એટલે ચોરી કરવાનું મન થશે નહિ. ચોરીનો દુરગુણ સાબતથી આવે છે માટે નહારા માણસની સોગત પણ કરવી નહિ કારણકે એવી કુસંગતથી તમે પણ એવા થશો અને બીજા લોકો તમને તેની સાથે ફરતા દેખશે તો તમને પણ એના જેવા ગણશે માટે એવા માણસની પ્રિતિ કરવી નહિ.

પાઠ ૩ જે અશક્ત માણસની મદદ કરી ન કરવા વિશે.

હે બાળકો, આપણે તમે, બાપ, માતા, પાંચળા રોગી એવાં જે કોને જુઓ ત્યારે તેની મદદ કરી નહિ. કારણ કે હમણાં તમે જાણ અને નિરોગી છો. પણ આગળ ઉપર તમે દુખવા શરૂ અને કાષ્ઠ પગ અટકશે, મોંઢામાંથી દાંત પડશે, વાળ પીળા પડશે, તેણે કરીને તમે કદ-

ફપ દેખાશે; અને નાનાં છોકરાં જેવા અશક્ત થઇને તમે આંધળા, બેહેરા, લગડા, વગેરે માણસોના જેવા થશો; ત્યારે તમારી પણ જે નહારાં છોકરાં છે તે નિંદા ને મસ્કરી કરશે અને જેવા આપણે નાન-પણથી જે દેશનાં લોકોની સાથે જેવી રીતે ચાલીએ તેમ તે દેશના લોકો આપણી સાથે તેવી રીતે ચાલે છે. બલારાની સાથે બલારા ને, નીચની સાથે નીચ. એવી આ જગતની રીત છે. માટે તમે સૌ લોકો ઉપર હેત અને ઉપકાર કરતા રહો. તેણે કરીને પરમેશ્વર તમારું કલ્યાણ કરશે તેથી તમારો વાકો વાળ પણ થઈ શકશે નહિ. આ જગતની રીત એવી છે કે જે આપણી ઉપર હેત રાખે તેની ઉપરજ આપણે હેત રાખીએ તે ઘટારટ નથી. સર્વ માણસોને પોતાના કુટુંબ પ્રમાણે જાણવા તેથી કરીને તે માણસ જગમિત્ર થાય છે.

પાઠ ૪થો વખતનો સારો ઉપયોગ કરવા વિષે.

જે માણસ પોતાનો વખત ઉંધ; આજસ અને અહીંથી તહીં ભ્રમ્યામાં તથા જુગાર રમવામાં ગુમાવે છે તે માણસ મૂર્ખ અને અવિચારી જાણવો. તેનું કારણ એ છે કે સારાં કામ કરવા સારૂ જે વખત આપણને પરમેશ્વરે આપ્યો છે તે ખોટા પ્રકારે ગુમાવ્યો હોય તો ફાકટ ગયો એમ જાણવું. અને એવા નહારા કામથી કુમાર્ગે જઈ ને નક્કી દુરગુણી થવાય છે જે માણસ પોતાનો વખત આજસમાં ગુમાવે છે, તે પોતાનું કાંઈ સારૂ ઇચ્છતો નથી. તે વેહેલો નહારૂ કામ કરવા માંડે છે માટે જે વિદ્યાર્થીઓ, તરુણો જે કામ જે વખતે કરવાનું હોય. તે નિયમસર કરતા રહ્યા અને સારા કામ કરવામાં તમે ધણું મિત લગાડો જે વાલ કરવાને તમે જાણક છો તે વાત કરવામાં તમે તમારે વખત કઢાડો તો પોતાનું સંપત્તિ કામ સાથે કરવાની તમને દેવ પસંદશે.

તમે પોતાની શક્તિ પ્રમાણે ઇશ્વરના અને પોતાનાં માત પિતાના ગુણ જાતા જાણે અને તેમની સેવાભક્તિ કરતા રહો. કારણકે પરમેશ્વરે આપણને જે વખત આપ્યો છે. તે સારા કામ કરવાને માટેજ. માટે તેનો ખોટો ઉપયોગ કોઈ દિવસ કરવો નહીં. તે ઉપર દાખલો—ચંદ્રશેન નામે મહિકાવતી નગરીનો રાજા હતો, તે હમેશાં રાત ધઈ એટલે પોતે જે દિવસે સારાં કામ કર્યા હોય, તેનો વિચાર કરે અને જે દિવસે પોતાથી પરાપકાર ન થયો હોય એવું પોતાની નજરમાં આવ્યું તો તે દિવસ ફેફટ મથે એમ પોતાના હિસાબમાં લખી મૂકે. એની મહા અતુરાઈની, સારાં આચરણની; તથા ઉદારપણાની મોટી કીર્તિ દેશોદેશ ફેલાયેલી હતી તેને માટે હજી તેનો દાખલો ધણાલોકો આપે છે. કારણકે તે બધા વખતનો હિસાબ રાખતો હતો, તેણે રાત અને દહાડો મળીને સાઠ ઘડીના ત્રણ ભાગ કર્યા હતા- તે શરીરે ધણા અશક્ત હતો તો પણ નિદ્રા અને વિશ્રાંત એ બે કામમાં તે વીસ ઘડી ગુજરતો. બાકી બે ભાગ ચાળીશ ઘડીના રજા તેમાંથી એક ભાગનો વખત લખવું વાંચવું તથા પરમેશ્વરની ભક્તિ કરવાને ધારેલો હતો, અને બાકીનો વખત રાજ્ય કારભારમાં ધારેલો હતો, કારણ કે વખત કેવી રીતે કાઢ્યો તેનો હિસાબ અન્તે પરમેશ્વરને આપવો પડે છે, એવું તે સારી પેઠે જાણતો હતો. એ માટે સઘળા વિદ્યાર્થીએ વિચાર કરીને પોતાનો વખત સારી રીતે ગુજારવો. આ વાતનું તત્ત્વ એ છે કે પરમેશ્વરે આપણને જે વખત આપ્યો છે તે નરસાં કામમાં ગુમાવવા નહીં કારણ કે ઘડી ગઈ તે પાછી આવતી નથી. માટે વખતનો સારો ઉપયોગ કરવો જોઈએ.

પ્રશ્ન. મો. પરમેશ્વરની ભક્તિ કરવા નિમે.

હે વિદ્યાર્થીઓ, પરમેશ્વર ઉપર પ્રિત રાખવી એ સર્વોચ્ચ છે.

કારણ કે જે ઝાણા ને ભક્તિવાન પુરુષો છે તે બધા કરતાં પરમેશ્વરની ઉપર વધારે હેતુ રાખે છે, અને પરમેશ્વરે આપણી ઉપર જે ઉપકાર કર્યો છે. તેના બદલામાં તેનું સ્મરણ કર્યા વિના રાંત્રાસુ કે ઉઠતા નથી. તેમજ દિવસને વિશે વારે વારે પરમેશ્વરને સંભાળે છે. એજ પ્રમાણે પરમેશ્વરના ગુણ સાંભળવામાં ગાવામાં અને વાંચવામાં સધળો વખત તઈયાર રહે છે એ માટે તમારે પરમેશ્વરની આગળ એવી રીતે બિનતિ કરવી જોઈએ કે હે પરમેશ્વર. તું સર્વ કરતાં મોટો છે અને તું સર્વને સ્તુતિ કરવા લાયક છે. તું અમારા સધળા અપરાધ માફ કર અને અમારા મનમાં પવિત્ર ખુદ્દિ પેદા કર તેથી કરીને અમે રોજ પવિત્ર થતા જઈએ; તેમજ અમારાં જે જે જોઈએ તે આપનો જ, હે પરમેશ્વર તારી જે જે આજ્ઞાઓ છે તે પ્રમાણે અમારે ચાલવું જોઈએ. તારી આજ્ઞા એવી છે. કે ચોરી પાપ વીગેરે દુર્ગુણો આચરવા નહિ. કોઈની પાસેથી લાંચલેવી નહિ, જૂઠું નહી, બોલવું કોઈ પણ બાબતમાં ખોટી શાક્ષી પુરવી નહિ. બીજા કોઈ માણસને હરેક બાબતમાં ખોટી સલાહ આપવી નહિ. લોકોએ અથવા આપણાં બાઈ ભાંડુએ આપણું જુઠું કર્યું હોય તો આપણે તેમનું ખોટું ઇચ્છવું નહિ એવી પરમેશ્વરની આજ્ઞા છે. માટે જો તમે પણ તે પ્રમાણે ચાલશે તો તમે ઘણા સુખી થશો અને જે હુકમ પ્રમાણે નહિ ચાલો તો પરમેશ્વર રીશે બરાબરને તમને સજા કરશે. એ તમોને તથા તમારા બાઈ ભાંડુને સજા કરવાને તમારી ઉપર સખતાઈ વાપરવાને તથા તમને હરેક પ્રકારે પીડા કરવાને સમર્થ છે. એ પ્રમાણે તમને સુખ તથા દુઃખ આપીને તમારો સુખત્યાર છે. જો તમે પવિત્ર થવાને અને પરમેશ્વરનો હુકમ કબુલ કરવાને માટે તેની પ્રાર્થના કરશો, તો તે તમારી ઉપર ઉપકાર કરશે, આશિર્વાદ દેશે અને તમારા મનમાં સતોષ પેદા

કરશે, તેમજ તમારા મરણ વખતે શરીરમાંથી પ્રાણ નિકળી ગયા બાદ તમેને મોક્ષ આપશે. ત્યાં તમે રહીને સદાકાળ પરમેશ્વરની ભક્તિ કરશો તેણે કરીને ઘણું સુખ ભોગવીને સમજો વખત આનંદમાં ને નિર્ભય પણે ગુજરશે. માટે પરમેશ્વરની ભક્તિ કરવાને દરેક માણસ ચૂકવું નહિ. એના બળન વડે મન નિર્મળ રહે છે પાપ કર્મથી વેગળાં રહેવાય છે સારી શુદ્ધિ સુજે છે ને ઇશ્વર આપણું સારું કરે છે માટે હમેશાં પરમેશ્વરની ભક્તિ કરવાને નિયમ બાંધવો જોઈએ, અને દરેક કર્મ કરતા પહેલાં તેને યાદ કરવો કે આપણું કામ નિર્વિઘ્ને પાર પાડે.

પાઠ ૬ ઠા સમજા માણસો ઉપર દયા રાખવા વિષે.

હે બાળકો, સર્વ માણસો ઉપર દયા રાખવાથી. આપણા ઉપર પરમેશ્વર રાજી રહે છે. જે માણસ પાપી અને જેનામાં ખીલકુલ દયા નથી તેવા માણસ ઉપર પરમેશ્વર રીસે ભરાઇને ધણી સજા કરે છે માટે સર્વ માણસે દયા રાખીને પારકાનું ભણું ઇચ્છવું જોઈએ. જે એમ ન કરીએ તો આપણે ભલા અને સારા માઆપના હોકા કેમ કહેવાઈએ / માટે સર્વ માણસે દયા રાખવી જોઈએ. પરમેશ્વરની આજ્ઞા એવી છે કે પોતાના પૈસા ખર્ચતાં જ પારકાનું ભણું થવું હોય તો તે કરવું. કદિ પ્રૈસા નહીં હોય તો દયા રાખવામાં કાંઈ પ્રૈસાની જરૂર નથી, માટે દયાણું થવું જોઈએ. કહું છે કે

“ દયા ધર્મદો મૂલ હે પાપ મૂલ અભિમાન ”

“ વૃક્ષશી દયાન છાડીએ જન્મ લગ ઘટમાં પ્રાણ ”

માટે અવશ્ય તેમ કરવાને ચૂકવું નહિ એ વિષે દાખલો.

કોઇ એક માણસ ભગાપુર શહેરમાંથી નિકળીને ચંદ્રપુર નામે રાજધાનીના શહેરમાં જતો હતો. ત્યાં જતાં રસ્તામાં એને એક મળ્યા તેમણે એને તરવાર ખરીદીને ધાવણ કરી એનો તમામ સર સામાન વગેરે લૂગડાં લતાં લઈ લીધાં. પેલો માણસ જીવતો હતો પણ બેશુદ્ધ થઈને ત્યાં આગળ પડ્યો હતો. ત્યાં આગળ ઘણા વટે માર્ગ માણસો આવ્યા પણ તેમણે તેનો કાઈ ભાવ પૂછ્યો નહિ એવી રીતે ઘણા દયા વગરના માણસો ત્યાં થઈને આવળ કરતા હતા; પણ કોઇ તેની ખબર પૂછતું ન હોતુ. પછી હેવટ એક મોટો નગર શહેરે રસ્તે થઈને જતો હતો તે મહા દયાળુ ચતુર અને સદગુણી પુરુષ હતો. તેણે વિચાર્યું જે આ કોઈ અહીંયા ધાવણ થયેલો પડ્યો છે. લાવ હું એની ખબર તો જાણું, એમ કહીને તે તેની પાસે ગયો અને કહ્યું કે, અરે અરે, કોઇ ચંડાળે એને એવો ધાવણ કર્યો છે કે એના સર્વ શરીરમાંથી લોહી નિકળે છે, એમ કહીને તે ધાવણ થયેલા માણસને મલમળી પટ્ટી મારી ગાંઠીમાં બેસાડી એક ધર્મશાળા હતી ત્યાં લાવીને મૂક્યો, અને તેની ઘણી રીતે બરદાશ કરી તેનો બચાવ કર્યો ત્યાર પછી ખીજો દિવસે તે દયાળુ માણસે તે ધર્મશાળાના ઉપરીને બોલાવી બે મોહોરો આપીને કહ્યું કે એની સારી પંડે ત્યાકરી કરજો, અને એને કાઢવાતે દુઃખ પડવા દેશો નહિ. મેં જે તમને બરચ આપ્યું છે તેથી વતો બરચ લાગે તોપણ કરજો તે ખર્ચ હું તમને આપીશ પણ સારો થાય ત્યાં સુધી તેની બરદાશ કરજો. એમ બોલીને તે ગયો જુઓ તે શહેરને ધન્ય છેકે પારકાને માટે પૈસા ખરાબ કરીને તેનું બંધું કર્યું. કદિ કોઈ એમ કહેશે, કે મારી પાસે એટલાં પૈસા નથી તો પણ તેના ઉપર દયા રાખીને જાતી મેહનત વડે જોડણું બને એટલું કરના ચૂકણું નહિ. આ વાત ઉપરથી આર એ લેવાનો છેકે ખીજાનું દુઃખ જોઈને તેની ઉપર આપણાથી થાય તેટલો ઉપકાર કરવો, એટલે પરમેશ્વર આપણને

દુ ખની વખતે મદત કરી વગર રહેતો નથી માટે દયા રાખી પરોપકાર કરવા કદિ પણ ચૂકવું નહિ.

પાઠ ૭ મો માઆપની સેવા કરવા વિષે.

હે બાળકો, પરમેશ્વરની આજ્ઞા છે કે માઆપ જે કરવાનું કહે તે મન દઈને કરતા બાઓ, તથા મોટા ભોકોની શોખત કરીને તેમની રીત પ્રમાણે ચાલો અને માઆપની આબરૂમાં વધારો કરો. પોતાના માઆપની સેવા કરવી એ સર્વ બાળકોનો ધર્મ છે કારણકે માઆપ એવી આશા રાખે છે કે, આપણે પેટે છોકરાં થયા છે તે હવે મોટા થશે. આગળ જતાં ડાહ્યા નિવડશે, બબુશે, ગબુશે અને આબરૂ મેળવશે એટલે આપણી પણ આબરૂ વધશે અને ઘડપણના દુઃખ વખતે તેઓ આપણી બરદાશ રાખી આપણને સુખી કરશે માટે મારાં બાળકોનું સદા બહુ થાઓ એવું તે ખરા મનથી ઇશ્વર પાસે માગ છે. જે છોકરાં પોતાના માઆપના કલ્યા પ્રમાણે ચાલનાં નથી તે કેવળ માઆપને દુઃખ દેવા માટે અને પૃથ્વી ભારે મારવાને જન્મ્યા હોય એમ બાણવું. એવી રીતનાં છોકરા જન્મે તે વખતથીજ ઋરે અથવા જન્મ ન થર તો ધણું સારું થાય. જે છોકરાં મૂર્ખ થાય છે તેનો જન્મ કાંઈ પણ કામનો નથી કારણકે એવાં છોકરાંથી માઆપને કાંઈ સુખ મળતું નથી અને ઉલટું સદા કાળ દુઃખ થાય છે એ માટે છોકરાઓ રાત દિવસ પોતાનાં માઆપની સેવા કરવી. તેઓની આજ્ઞામાં રહેવું અને લેખને સનમા : નાપણ ચૂકવું નહિ. જે છોકરાં પોતાના માઆપના પ્રમાણે ચાલે છે તે છોકરા આગળ જતાં ઘણાં સુખી થાય છે કેમકે માઆપ જે કહે છે તે છોકરાનું બહુ થાય તેવુંજ કહે છે. માટે માઆપના કલ્યાણમાં રહેવું એ સપુત છોકરાઓનો

ધર્મ છે શ્રવણ નામે એક ઋષિપુત્ર હતા તેણે પોતાનાં માતાપિતા આંધ-
ળાં હોવાથી કાવડમાં બેસાડીને ચારે ધામની જત્રા કરાવી. આજુ કહ
ન વેઠવાને તેમના માતાપિતા ના કહ્યું ત્યારે તેણે કહ્યું કે:—

ઈંદ્ર વિજય છંદ.

“ કુત્ર ચત્રી ધરતીજ ટળે, કદિ સૂયં ઉગે જઈ પશ્ચિમ પામે ”

“ મેરૂં ડગે ધરતી પરથી, કદિ સાગરથી મરિયાદ મુકાશે ”

“ આધિ અને વળી વ્યાધિ તણીજ, ઉપાધિ વધી ભસે પ્રાણુજ જાશે ”

“ તો પણ માત પિતા ન ચૂકું, મુજ વ્રત થનારું હશે સ્વમ યાશે ”

આવી રીતે કહી તેણે પોતાનાં માતાપિતાને તિર્થ જત્રા કરાવી.
અલે પુત્ર જન્મે તો એવાજ જન્મ જો.

દોહરા

જનનિ જણુતો ભક્ત જણુકાં દાતા કાં શૂર

નહિ તો રહેજો વાદ્યનિ મન ગુમાવિશ તૂર

માટે હે બાળકો, તમારે તમારા માત પિતાની શેવા કરવાને
કદિ પણ ચૂકવું નહિ જુઓ કહ્યું છે કે,

॥ સંવેયા ॥

“ માત તણા ઉપકાર જરાજી અન્ય નહિ ઉપકારજ એકે ”

“ માત તણી મમતાની જરાજી અન્ય તણી મમતા કહ્યું લેખે ”

“ માત તણા ઉપકારની કિમત રાજ તણી રિષથી અવધી છે ”

“ માત તણી મમતા તણી કિમતથી અવધી અવધી અવધી છે ”

- “ પૂતન સેવત માત પિતા પદ પૂત કપૂતે જન્મ ધર્યો કાં ? ”
 “ પૂતન સેવત માત પિતા પદ પૂત કપૂત જીવ્યો જન્મીકાં ? ”
 “ પૂત જે માત પિતા ન બળ્યો તવ પૂતન પૃથ્વર પેટ પડ્યોકાં ? ”
 “ પૂત ન સેવત માત પિતા તવ ફોકટ ભાર વહોત જનનીકાં ? ”
 “ માત પિતા પદ તીર્થ તજી તપ તીર્થ કર્યો તો કર્યો ન કર્યો છે ”
 “ માત પિતા ગુણુ ધ્યાન તજી જપ ધ્યાન ધર્યો તો ધર્યો ન ધર્યો છે ”
 “ જન્મ ધરી પિતુ માત તજ્યાં તવ જન્મ ધર્યો તે ધર્યો ન ધર્યો છે ”
 “ પુત્ર થઈ પિતુ માત પિંડે તવ નંદ નિવામી હૃદ્યોનેજ હૃદ્યો છે ”

માટે હે બાળકો, તમે તમારા માતાપિતા સેવા અવશ્ય કરો અને તેમની કરેલી આજ્ઞાઓ ઝટ પાળો. દુકત નેઓ તમને જૂઠું બોલવાની ચેારી કરનાનીકે એવીજ કોઇખોટી આજ્ઞા કરેતો તે તમે પાળશો નહિ. તેવે વખતે તેમના મનનુ સમાધાન કરત મધુર વચનથી તેમની કરેલી આજ્ઞા પાળવા લાયક નથી એમ તેમના મનમાં દસાવી તેવી આજ્ઞા તેમની પાસેજ પાછી ખેંચાવી લો તે વગરની સધળી આજ્ઞાઓ પાળો.

ક નાના હેલો બોક્ષ-પ્રિય બાળકો, અમળ ઉપરનો નવો જમાનો સુધરવો એ તમારા ઉપર આધાર રાખે છે માટે હૃદયથીજ તમે સુનીતિવાન થાઓ એમ ધારી આ લઘુ પોથ તમારે માટેજ પ્રયાસ કરી બાહાર પાડી છે જે આ પોથી તમને ગમશે તો વળી એવીજ બીજી પોથી તમને સુબોધ કરવા બાહાર પાડીશ. હાલ તો એટલુજ

સૂચના.

અમારી દુકાનેથી તથા નીચે લખેલા ઠેકાણા માંથી આ ચોપડી તથા માસ્તર. માહાશય કર વલ્લુભાઈ, બટ્ટની બનાવેલી નિચે લખેલી જ્ઞાનોપયોગી ચોપડીઓ મળી શકશે. નોટ પેડપત્ર લેવામા આવશે નહિ.

ચોપડીનું નામ.

કીમત.

૧ હિંદુસ્તાનની ભૂગોળનું સામાન્ય જ્ઞાન.

૦-૧-૦

૨ ધાત સંગ્રહ (કોષ્ટક સહિત) (ખીજી આવૃત્તિ) ૦-૧-૦

૩ ગુનનો સરળ ઇતિહાસ (પુષ્કળ
સુધારાવધારા સાથે શિક્ષણ શાસ્ત્રને
અનુસરતો)

૦-૧-૩

૪ વિદ્યા દેવિનું મહત્વ (દરેક
માણસને બજાવતી જરૂર વિષે)

૦-૬-૦

૫ લેખકજ્ઞા જ્ઞાન લેખાવળી (સંબંધી સંપૂર્ણ પુસ્તક)
મળવાનાં ઠેકાણાં

સાવલી—અમારી પાસેથી તથા બનાવનાર પાસેથી.

કાકોર—બુ.ત્રીભોવન સ્કુલો: ૧, ગ્રેધી.

પુ. મો. શે.

વડોદરા પાદરા તમામ બુકશોલરો પાસેથી

કુ. ગો. તબોળી

બુ. મ. જ. ભાવસાર

મુ. સાવલી.

દોહરો.

આ લઘુ પુસ્તક વાંચજો, હૈયે રાખી હાથ:
કપયોગી એછે ધણ; સરશે તેથી કામ.

